

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

*Тарасенко О.В., e-mail – tarasenko0704@gmail.com
Таврійський Державний агротехнологічний університет ім.Д.Моторного*

Податкова система – це, з одного боку, сукупність податків і зборів, що утворюють систему, побудовану згідно з визначеними принципами, прийнятими в країні з метою реалізації функцій оподаткування; з іншого – вона регламентує порядок проведення операцій з оподаткування відповідно до прийнятої системи.

Зміст і структура податкової системи визначаються податковою політикою, що є виключним правом держави, яка проводить її самостійно, відповідно до завдань соціально-економічного розвитку.

Система оподаткування – це сукупність установлених чинним законодавством держави податків і зборів, а також механізмів і способів їх розрахунку і сплати до бюджету та інших державних цільових фондів.

Основною метою реформування податкової системи є сприяння стабілізації матеріального виробництва, підвищення його ефективності, на цій основі задоволення державних та соціальних потреб. Податкова система повинна забезпечити оптимізацію структури розподілу і перерозподілу національного доходу. Реформуванню підлягають правові норми, що визначають форми, механізм регулювання. Також досить актуальними виступають питання реформування ДПС.

Основними недоліками чинної податкової системи є: нерівномірність і несправедливість розподілу податкового навантаження; перетворення податкової системи у чинник пригнічення економічного зростання та інвестиційної активності, стимулювання ухилення від сплати податків і відтік капіталів за кордон; проблема подвійного оподаткування; несвоєчасне виконання державою зобов'язань по відшкодуванню податку на додану вартість суб'єктам господарювання; нестабільність податкового законодавства, що обмежує можливості формування суб'єктами господарювання економічної та фінансової політики у середньо та довгостроковому періодах; низький рівень податкової культури, широке розповсюдження схем мінімізації та ухилення від сплати податків і зборів, що негативно відображається на обсягах надходжень до бюджету та, як наслідок, на бюджетних видатках.

В Україні найбільшу частку доходів складають податкові надходження, які ще у 2017 р., становили 167883,4 млн. грн., тобто 72,5% загальної суми доходів. Проте у зв'язку з економічною кризою сума податкових надходжень значно знизилась у 2018 р. і склала як і 148915,6 млн. грн., або 66,1% загальної суми доходів, що на 18967,8 млн. грн. менше в порівнянні з 2017р. У 2019 р. можна уже говорити про певну стабілізацію економіки, що позитивно відбилось на обсягах податкових надходжень державного бюджету, вони склали 1687461,4 млн. грн., однак питома їх вага у загальній сумі все таки зменшилася – 65,5%.

Досить актуальною проблемою у забезпеченні ефективного функціонування податкової системи України є надання податкових пільг, що негативно впливають в першу чергу на формування доходів бюджету.

В умовах сьогодення важливе місце, на нашу думку, повинно бути відведене податковій системі як державному регулятору покращення фінансової діяльності підприємств. При цьому, проводячи певні зміни в системі оподаткування держава повинна проводити таку податкову політику, яка би була спрямована на оптимізацію як інтересів держави (податкове наповнення бюджету), так і платників податків (помірне податкове навантаження).

Відтак значної актуальності набуває питання формування такої системи оподаткування, яка б сприяла розвитку економіки, формуванню повноцінних суб'єктів ринкової економіки з одночасним поступовим розв'язанням проблеми скорочення дефіциту бюджету і досягнення фінансової стабілізації з поступовим переходом до економічного росту. Потребує змін і сам механізм та цільове спрямування податків.

Немає єдиної думки щодо внесення змін в податкову систему. Ми вважаємо, що корінному реформуванню не повинні підлягати такі головні групи податків як податок на прибуток підприємств, ПДВ, податок на доходи фізичних осіб.

Реформування податкової системи повинно відбуватися в напрямку створення сприятливих податкових умов для вітчизняних товаровиробників, стимулювання вкладення коштів у інвестиційні програми, з метою формування раціональної податкової системи необхідно використовувати регулюючу функцію податкової системи у вигляді надання пільгового оподаткування, зробити пільги більш прозорими та підвищити їх стимулюючі і регулюючі властивості.

Основним завданням податкової реформи як однієї з найважливіших умов функціонування ефективної податкової системи є значне зниження і вирівнювання податкового тягара. Важливо посилювати, також, соціальну роль податків, забезпечити захист прав і законних інтересів податкоплатників у взаємозв'язку з податковими органами, запровадження поняття неумисного порушення податкового законодавства.

При проведенні податкової реформи в Україні необхідно зробити акцент на уніфікацію методів визначення елементів за всіма податками (зборами) та вимог до ведення обліку нарахування податків (зборів), спрощення правової бази оподаткування, забезпечення дохідливості положень основних законодавчих актів з оподаткування.

Важливою проблемою в Україні вважається розподіл податкових надходжень між центром і регіонами, тому потрібна сильна регіональна соціально-економічна політика.

Реформування фіскального механізму на центральному і місцевому рівнях необхідно здійснювати шляхом установа стабільних ставок податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів, враховувати пропозиції щодо розширення прав органів місцевого самоврядування, вдосконалити систему формування доходів місцевих бюджетів.

Виходячи з викладеного, можна констатувати, що в Україні розроблено законодавчу базу, яка регламентує справляння податків і створено адміністративні органи, які контролюють виконання законодавства суб'єктами господарювання, але стверджувати, що податкова система є ефективною і досягає свого функціонального призначення, не можна.

Таким чином, реформування чинної податкової системи повинно відбуватися в напрямку створення сприятливих податкових умов для вітчизняних товаровиробників, стимулювання вкладення коштів у інвестиційні програми, з метою формування раціональної податкової системи необхідно використовувати регулюючу функцію податкової системи у вигляді надання пільгового оподаткування, зробити пільги більш прозорими та підвищити їх стимулюючі і регулюючі властивості.

Виконання цих та інших завдань приведе до успішного досягнення поставленої мети реформування податкової системи держави – формування максимально досконалої системи оподаткування в Україні і, як наслідок, економічного росту загалом.

Науковий керівник: *Рубцова Н. М., доцент кафедри Фінанси, банківська справа та страхування, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*